

رهن برای توثیق مطالبات بانکها

علی نفاقتیان دبیر کمیسیون حقوقی کانون بانکها

عرف شناخته شده بانکی می گوید که بانکها برای پرداخت تسهیلات بایستی از بازگشت به موقع اصل و سود تسهیلات یا کارمزد وام پرداخت شده، اطمینان داشته باشند؛ زیرا در صورت عدم بازگشت تسهیلات پرداخت شده به چرخه مصارف و منابع، بانکها با چالش جدی در پرداخت تسهیلات مواجه خواهند شد، توان تسهیلات دهی آنان به شدت کاهش می یابد و چالش مطالبات معوق بانکها شدیداً افزایش پیدا می کند. به همین سبب، ماده ۶ آیین نامه اعطای تسهیلات بانکی مصوب دی ماه ۱۳۶۲ هیأت دولت می گوید: «اعطای تسهیلات عندالزوم، به تشخیص بانک، منوط به اخذ تأمین کافی برای حفظ منافع بانک و حسن اجرای قراردادهای مربوط می باشد.» پس در صنعت بانکداری، گرفتن وثیقه کافی و در عین حال، قابل اتکا از تسهیلات گیرنده، یک ضرورت اساسی و انکارناپذیر است. ادامه در همین صفحه

فرصت امروز

برای کسب و کار آفرینی

کدام کشورها بیشترین و کمترین تورم را دارند؟

چشم انداز کاهشی تورم

تورم مهمان ناخوانده هر اقتصادی است. بانک های مرکزی جهان همیشه مشغول نبردی بی پایان با غول بی شاخ و دم تورم هستند. ابزار اصلی سیاستگذار پولی نه برای شکست بلکه مهار و کنترل نرخ تورم، تنظیم نرخ بهره است، اما افزایش نرخ بهره یک چاقوی دولبه است و استفاده نادرست و دستکاری ناموفق نرخ بهره می تواند آسیب های جبران ناپذیری برای اقتصاد یک کشور به ...

بورس پایین تر از سکه و دلار ایستاد

رالی ۹ ماهه بازارها

فرصت امروز؛ با اینکه بورس تهران، فصل پاییز را برخلاف تابستان بر مدار صعودی به پایان رساند و با سبزپوشی در آخرین روز معاملاتی آذرماه به استقبال معاملات فصل زمستان رفت، اما در جدول بازدهی بازارها در فصل پاییز، پایین تر از سکه و دلار ایستاد. البته جاماندگی بورس از بازارهای دارایی نه فقط در عملکرد سه ماهه بلکه در عملکرد شش ماهه و ۹ ماهه امسال نیز به چشم می خورد و به نظر می رسد تا سایه ریسک های سیستماتیک از سر تالار شیشه ای برداشته نشود، اوضاع بر همین منوال است. شاخص کل بورس تهران با رشد ۰.۲۸ درصدی در روز چهارشنبه ۳۰ آذرماه در ارتفاع یک میلیون و ۴۹۶ هزار واحد ایستاد و به بازدهی بیش از ۱۰ درصد در فصل پاییز بسنده کرد. براساس آمارها، بازده شاخص کل بورس در سه ماهه فصل پاییز به ۱۰.۴ درصد رسید و این در حالی است که بازدهی سکه در همین مدت ۳۰.۴ درصد و بازدهی دلار در بازار آزاد ۲۴.۶ درصد بوده است. البته بورس تهران در رقابت با سایر بازارها، تکاپوی زیادی...

۴

سیاستمداران کشورهای ثروتمند چگونه از رشد اقتصادی غفلت می کنند؟

چشم پوشی از رشد اقتصادی

۳

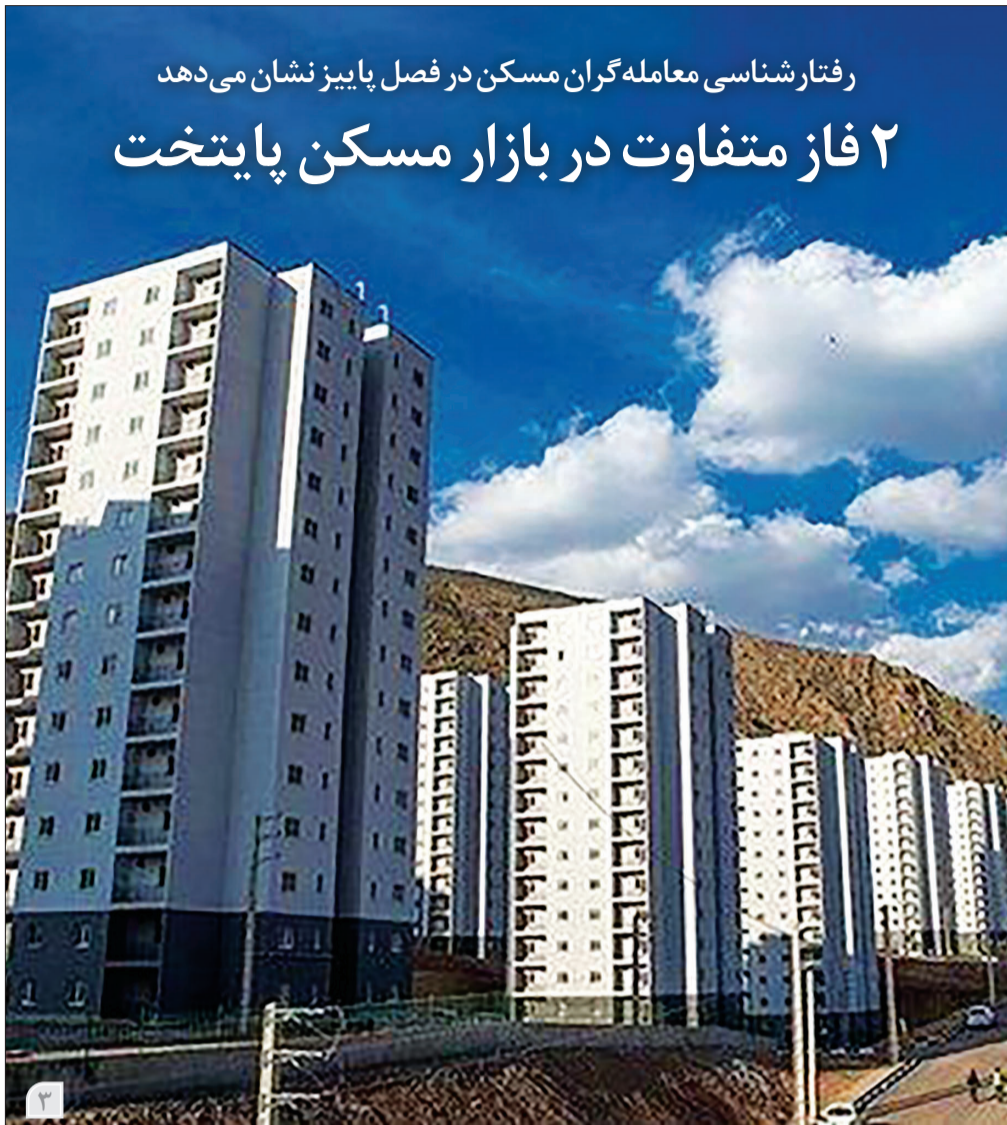
مدیریت و کسب و کار

۴ ویژگی مدیران تاثیر گذار

در رابطه با کسب و کارها، دو نوع مدیر وجود دارد که شامل تاثیر گذارها و خنثی ها می باشد. در واقع مدیران خنثی تنها به حفظ شرایط به هر نحوی تمرکز داشته و تک بعدی محسوب می شوند. این افراد کمترین ارتباط را با تیم شرکت خود دارند و در اصطلاح، پشت میزنشین محسوب می شوند. با این حال مدیران تاثیر گذار، آرزوی هر کارمندی محسوب می شوند. در واقع این افراد می توانند شرکت را به معنای واقعی، به سمت موفقیت طولانی مدت سوق دهند. با این حال در رابطه با ویژگی های این افسران، نظرات مختلفی وجود دارد که موارد مشترک آنها، شامل چهار ویژگی اساسی است که در ادامه تمامی آنها بررسی خواهد شد. واقعیت این است که یک مدیر بدون داشتن استحکام، عملاً موفقیتی را به دست نمی آورد. در این زمینه نکته ای که باید به آن توجه داشته باشید این است که شما به عنوان مهمترین فرد شرکت محسوب می شوید...

۸

رفتارشناسی معامله گران مسکن در فصل پاییز نشان می دهد ۲ فاز متفاوت در بازار مسکن پایتخت

رهن برای توثیق مطالبات بانکها

پرداخت نشدن مطالبات، بستانکار می تواند شخص ضامن را طرف دعوی قرار دهد و طلبش را از او بخواهد؛ در حالی که در پدیده رهن، رهن (مالک رهنه) به شخصه هیچ گونه مسئولیتی در مقابل بستانکار ندارد. بدین سبب در تقسیمات سنتی حقوقی، عقد رهن از عقود عینی و عقد ضمان از عقود دینی است. در مورد پدیده عقد رهن در عملیات بانکی، ملاحظات حقوقی و بانکی زیر، قابل توجه است:

اول؛ برخلاف تصور عامه، هیچ گونه ارتباطی بین نهادهای حقوقی رایج در جامعه یعنی «رهن کامل» و «رهن و اجاره» با عقد رهن وجود ندارد. رهن کامل یا رهن و اجاره در واقع، ترکیبی از عقد اجاره و عقد قرض است که جامعه برای اجاره املاک ابداع کرده است، به طوری که در این عقد ترکیبی، مستاجر تمام یا قسمتی از اجاره بهای ملک استیجاری را از طریق وام قرض الحسنه به موجر پرداخت می کند. در پدیده رهن و اجاره، نرخ بهره پول در مدت اجاره براساس مدت و مبلغ اجاره و عرف بازار تعیین می شود ولی وام گیرنده و وام دهنده توافق می کنند که این نرخ سود مشخص بابت تمام یا قسمتی از اجاره بها محسوب شده و در ازای آن، مستاجر متقابلاً بابت اجاره به موجر بدهی نداشته باشد که این پدیده عملاً نوعی تهاتر بدهی و طلب را به همراه دارد. در مورد نرخ بهره پول در پدیده رهن و اجاره براساس عرف قدیمی رایج در بنگاه های املاک، نرخ سود اجاره به ازای هر یک میلیون تومان وام قرض الحسنه ماهانه ۳۰ هزار تومان بوده است. پس عرف پذیرفته است که پول (یا همان وام قرض الحسنه) براساس بازه زمانی ابتدا و انتهای مدت اجاره قیمت دارد، ولو آنکه ما آن را «وام قرض الحسنه» بدانیم. تاکنون نگارنده ایرادی از محافل فقهی در مورد مغایرت پدیده «رهن و اجاره» با موازین شرعی مشاهده نکرده است. پس اگر پدیده «رهن و اجاره» شرعاً فاقد ایراد باشد، می تواند به عنوان یک مدل از پرداخت تسهیلات در نظام بانکی کشور نیز مورد استفاده قرار گیرد؛ یعنی بانک به عنوان مستاجر، املاک را رهن کامل کند و به عنوان مالک، منافع ملک استیجاری را به متقاضیان به صورت دریافت اجاره بها به طور نقدی یا به صورت رهن و اجاره واگذار و اجاره دهد. به هر حال، رهن و اجاره، عقد رهن نیست.

دوم؛ بانکها حتی اگر دهه ها نوع وثیقه و تضمین و رهن برای تسهیلاتی که پرداخت کرده اند، در اختیار داشته باشند، در نهایت فقط تا حد مطالبات معوق مجاز به استفاده از این وثایق هستند.

بنابراین هیچ بانکی مجاز نیست با استفاده از انواع وثایق یا تضمین یا رهنه تسهیلات از وام گیرنده یا ضامن وی بیش از مانده مطالباتش وصول کند. پس انتظار می رود مسئولان محترم حقوقی و وصول مطالبات بانکها، بیش از مطالبات مسلم بانک از تسهیلات گیرندگان یا ضامنان آنان وصول نکنند.

سوم؛ رهن اصطلاحاً از عقود تشریفاتی است و قانونا بایستی حتماً در دفتر اسناد رسمی ثبت رسمی شود. افزون بر آن، مورد رهن بایستی توسط راهن به قبض و تصرف مرتهن داده شود، اما استمرار تصرف مرتهن بر مسال مورد رهن، شرط صحت عقد رهن نیست. بنابراین رهن عادی معتبر نخواهد بود و نمی توان به استناد قرارداد داخلی بانکها، ملک را در رهن قرار داد.

چهارم؛ رهن اموال برای توثیق مطالبات در دو مرحله نیازمند ارزیابی و قیمت کارشناسی است: در مرحله پیش از پرداخت تسهیلات و در مرحله تملیک وثیقه. معمولاً در مرحله پذیرش تقاضای تسهیلات بانکی، ارزیابی ملک معرفی شده برای رهن توسط کارشناس منتخب بانک صورت می گیرد، اما در مراحل مزایده ثبتی، ارزیابی ملک رهنه توسط کارشناسان منتخب اجرای ثبت صورت خواهد گرفت. در برخی از موارد مشاهده شده است که ارزش ملک تملیک شده رهنی در معوق است. این امر بدان معناست که ارزیابی ملک در زمان پرداخت تسهیلات به درستی صورت نگرفته و ایراد داشته است.

پنجم؛ اجرای عملیات سند رسمی برای وصول مطالبات بانک از طریق صدور اجراییه توسط دفتر تنظیم کننده سند رسمی و عملیات اجرایی آن از طریق ادارات اجرای ثبت صورت می گیرد. بانکها در مواردی مشخص قانوناً اختیار دارند که ملک مورد رهنه را تا میزان بدهی خود تملیک نمایند. در این حالت، اگر ارزش ملک رهنی بیش از مطالبات قطعی بانک باشد، بانک بایستی یا تفاوت ارزش ملک رهنی را به راهن (مالک ملک) بپردازد و شش دانگ ملک را قانوناً مالک شود؛ یا آنکه به میزان مطالبات قطعی خود با مالک رهنی مشاعی شود. در این زمینه، تصمیم با مدیران بانک است.

ششم؛ بنا بر رویه برخی بانکها برای پرداخت تسهیلات یا تعهدات متعدداً اسناد رهن عام تنظیم و استفاده می کنند، به طوری که ملکی گران قیمت را به رهن می گیرند و تسهیلات را به صورت خط اعتباری و صرفاً براساس قرارداد

داخلی به تسهیلات گیرنده می پردازند، اما برای رعایت شکلی مقررات عقد رهن و از آنجایی که شرط صحت عقد رهن، بدهی تسهیلات گیرنده به بانک است، بانک مبلغی بسیار ناچیز مثلاً حدود هزار تومان بدهی را به حساب قرض الحسنه تسهیلات گیرنده واریز و تسهیلات گیرنده اقرار به وصول آن مبلغ می کند و ضمناً نیز متعهد می شود این مبلغ ناچیز را فقط در انتهای قرارداد رهنی به بانک مسترد دارد!!! به این ترتیب، از نظر ظاهری بدهی تسهیلات گیرنده به بانک ایجاد می شود و بانک یک ملک گران قیمت را به استناد این بدهی ناچیز برای پرداخت تسهیلات آتی به رهن می گیرد. به هر حال، به دلیل ایرادات و مشکلات حقوقی و اجرایی سند رهن عام، شخصاً با این شیوه رهن عام موافق نیستیم، اما شنیده ام که رهن عام در بسیاری از بانکها رواج دارد و تاکنون بر آن ایرادی گرفته نشده است.

هفتم؛ برای گرفتن تسهیلات بانکی، لازم نیست مالک حتماً تسهیلات گیرنده باشد، بلکه اشخاص ثالث نیز می توانند ملک خود را برای تسهیلات دیگری در رهن بانک قرار دهند، اما در هر صورت تنها مالک یا جانشین قانونی وی می توانند ملک خود را بابت بدهی در رهن بانک بگذارند. بنابراین غیرمالک در این زمینه اختیاری ندارد. افزون بر آن، از نظر مقررات شرعی و حقوقی، قبض ملک رهنی توسط مرتهن، شرط صحت عقد رهن است و در صورت عدم تحقق قبض (به معنای تصرف مرتهن بر مال یا ملک رهنی)، عقد رهن از اساس باطل خواهد بود.

در یک نمونه عینی که مدارک آن در اختیار نگارنده قرار دارد، مالک ملک خود را با سند عادی می فروشد و ملک فروخته شده را به خریدار تحویل می دهد. سپس همین فروشنده ملک فروخته شده را بابت تسهیلات برادر خود در رهن یکی از بانکها قرار می دهد و مبالغی را به اسم برادرش از بانک تسهیلات می گیرد؛ در حالی که برادر او که بنا به ادعای خریدار ملک، فلافل فروش بوده، نه اعتبار مالی و بانکی لازم برای دریافت این میزان تسهیلات بانکی را دارد و نه آنکه تخصصی در زمینه ساخت مسکن داشته است. پرونده جزایی موضوع بسیار جالب است. گذشته از این ایرادات، اساساً بانکها برای ساختمان تکمیل شده که در تصرف شخص دیگری است، تسهیلات مشارکت مدنی ارائه نمی دهند. به طور کلی، حداقل ایراد حقوقی در مورد پرونده مورد بحث، این است که در عقد رهن، قبض رهنه توسط مرتهن،

شرط صحت رهن است؛ در حالی که در این ماجرا، ملک در تصرف خریدار ملک قرار گرفته است. بنابراین در زمان پرداخت تسهیلات، ملک رهنه اساساً در اختیار راهن نبوده تا به قبض بانک (مرتهن) دهد و این موضوع نشان می دهد که ملک رهنه قبل از پرداخت تسهیلات مورد بازدید مسئولان شعبه بانک قرار نگرفته تا بدانند آن ملک متصرف دارد و متصرف نیز کسی نیست جز خریدار آن. همچنین در موردی دیگر مشاهده شد که در یکی از استان های شمالی کشور، یک قطعه زمین مزروعی را به عنوان ساختمان چهار طبقه به رهن بانک تسهیلات دهنده درآورده و مبلغ کلانی تسهیلات یا تعهدات از بانک ذی ربط گرفته اند. زمین مزروعی نیز تکافوی مطالبات بانک را نمی کند.

بنابراین واحدهای حقوقی و به ویژه همکاران محترم واحدهای بازرسی بانکها بایستی در این زمینه، نظرات لازم را معمول دارند تا در عملیات بانکی، کلاهبرداران کلاه بانک را برندارند و حق مردم عادی که با مبانی حقوقی آشنایی کافی ندارند، ضایع نشود و شعب برای پرداخت تسهیلات، ملک فروخته شده را برای بانک به رهن نگرفته و از غیرمالک اقرار به قبض رهنه نکنند؛ زیرا لازمه بانکداری، اجحاف حقوقی به مردم نیست و بانک را در مظان اتهام همکاری با کلاهبرداران قرار خواهد داد و جبران زیان وارده به مردم در این گونه موارد، دشوار خواهد بود.

در مجموع، باید توجه داشت که عقد رهن، یکی از نهادهای حقوقی قابل اتکا برای توثیق و تضمین مطالبات بانکهاست؛ مشروط بر آنکه مالک ملک مورد رهن در زمان تنظیم سند رسمی به درستی و با قیمت روز ارزیابی شده باشد و در تنظیم سند رسمی نیز ضوابط شرعی و قانونی رعایت شود. همچنین ملک موردنظر نیز قبلاً از رهن مورد بازرسی مسئولان شعبه یا کارشناس منتخب بانک قرار گیرد. بنابراین اگر مقررات شرعی و قانونی، قبض و اقباض مورد رهنه را شرط صحت عقد رهن دانسته است، مسئولان شعب بانکها بایستی حتماً قبل از تنظیم سند رسمی از ملک موردنظر بازدید کرده و صرفاً در صورتی که ملک در اختیار راهن باشد، صورت جلسه قبض ملک رهنی را امضا کنند؛ زیرا قبض ملکی که فروخته شده و متعلق به دیگران است و در تصرف غیرمالک یا در تصرف مستاجر است، فاقد اعتبار حقوقی است و رهن را بی اعتبار خواهد ساخت و در نهایت، مطالبات بانکها را بدون وثیقه خواهد کرد.

آیا نرخ سود بانکی تغییر می‌کند؟

ضربه‌گیر بازار ارز و طلا

افزایش نرخ سود بانکی، سیاستی است که بانک‌های مرکزی جهان برای تقویت پول ملی و کاهش تورم در شرایط تورمی استفاده می‌کنند. اقتصاد آمریکا، نمونه خوبی برای این سیاست بانکی است. سطح فعلی نرخ بهره در اقتصاد آمریکا بین ۴.۲۵ تا ۴.۵ درصد است و پیش‌بینی می‌شود که فدرال رزرو در سال ۲۰۲۳ سه چهارم درصد دیگر نیز نرخ بهره را افزایش دهد. سیاست فدرال رزرو در تعیین دقیق افزایش نرخ بهره موجب شده تا دلار آمریکا از ابتدای سال ۲۰۲۲ تا امروز تقویت شود و در حال حاضر به با ارزش‌ترین ارز جهان بدل شود. در سوی مقابل، نمونه ناموفق دستکاری نرخ بهره در راستای تقویت ارزش پول ملی و کنترل تورم، اقتصاد ترکیه است. «رجب طیب اردوغان» رئیس‌جمهور ترکیه، نرخ بهره را مادر تمام شراکت‌ها می‌داند و در حالی که اکثر بانک‌های مرکزی در عصر پساکرونا، نرخ بهره را افزایش داده‌اند، اقتصاد ترکیه تن به کاهش نرخ بهره داده است؛ کما اینکه بانک مرکزی ترکیه در ۲۰ اکتبر، نرخ بهره اصلی خود را برای سومین ماه متوالی کاهش داد و از ۱۲ درصد به ۱۰.۵ درصد رساند. طبق آمارهای رسمی، نرخ تورم ترکیه هم‌اکنون به ۸۵ درصد رسیده است که بالاترین رقم طی دو دهه گذشته است و از سیاست‌های غیرمعمول رئیس‌جمهور این کشور ناشی شده است. اقتصاد ایران با وجود اینکه چندین دهه است با شرایط تورمی دست و پنجه نرم می‌کند، اما تاکنون سیاست‌های دقیق و درستی در راستای تنظیم نرخ بهره برای کنترل شرایط تورمی و افزایش ارزش پول ملی صورت نگرفته است. حالا در شرایطی که موج فزاینده نقدینگی به سمت بازارهای غیرمولد طلا، سکه، ارز و خودرو سرازیر شده و حساب بانک‌ها در حال خالی شدن است، بانک مرکزی تصمیم به افزایش نرخ بهره گرفته و «علی صالح‌آبادی»، رئیس کل بانک مرکزی در جدیدترین صحبت‌هایش از اصلاح نرخ سود بانکی سخن گفته است؛ هرچند آن را منوط به تصمیم شورای پول و اعتبار دانسته است.

دانشدگان، اصلاح نرخ سود بانکی را اجتناب‌ناپذیر می‌دانند. از جمله «کامران ندری»، تغییر نرخ بهره را مثبت می‌داند، اما معتقد است که ابتدا باید مقدمات آن فراهم شود. به گفته این کارشناس اقتصادی، این ابزار مانند تیغ جراحی است و اگر سیاستگذار نحوه کار با آن را نداند، ضررهای آن بیش از منافعش خواهد بود؛ پس ابتدا باید مقدمات آن را فراهم کند. او با اشاره به رشد نرخ ارز و طلا می‌گوید: ما در حال تجربه نرخ‌های تورم بالایی هستیم که حتی در اقتصاد با سابقه تورم مزمن تورم‌ها هم بی‌سابقه است. پنج دهه است که تورم در ایران دورقمی و بالاتر از کشورهای دیگر است، اما تورم بالای ۴۰ درصد را در چهار سال گذشته به این سو تجربه می‌کنیم و این احتمال وجود دارد که تورم سال آینده ما به جای ۵۰ درصد حدود ۷۰ درصد باشد.

«ندری» درباره احتمال ورود به شرایط ابرتورمی در گفت‌وگو با «اتاق ایران آنلاین» توضیح می‌دهد: هرچه نرخ تورم بالاتر می‌رود احتمال اینکه گرفتار وضعیت ابرتورمی شویم، بیشتر می‌شود. البته اگرچه این احتمال بالاتر رفته است اما همچنان احتمال قوی نیست؛ یعنی به طور مثال، اگر پنج سال پیش احتمال اینکه ایران دچار ابرتورم شود ۲ درصد بود، این احتمال الان به ۱۰ درصد رسیده است. بنابراین احتمال حرکت کشور به سمت ابرتورم از گذشته بیشتر شده اما باز هم این احتمال چندان بالا نیست. دست کم در کوتاه‌مدت فکر نمی‌کنم گرفتار ابرتورم شویم اما اگر بخواهیم به همین شیوه چهار سال گذشته حرکت کنیم، این احتمال روز به روز افزایش پیدا می‌کند. ما باید تجدیدنظر جدی و اساسی در شیوه اداره کشور داشته باشیم و از خطاهایی که از گذشته مرتکب شدیم، دست برداریم. وی با اشاره به اظهار نظر رئیس کل بانک مرکزی درباره احتمال افزایش نرخ سود بانکی می‌افزاید: افزایش نرخ سود بانکی به شرط اجرای درست می‌تواند اقدام مثبتی باشد. این موضوع را که بانک مرکزی به این صرافت افتاده نرخ بهره را افزایش دهد، مثبت تلقی می‌کنم. این اقدام نشان می‌دهد سیاستگذار پولی ما به این نتیجه رسیده که نرخ‌های بهره جاری در کشور چه در بازار بین بانکی و چه در بانک‌ها متناسب با شرایط تورمی موجود در اقتصاد نیست؛ این یعنی ما در حال درس گرفتن از خطاهای گذشته هستیم. این اقدام درستی است، البته مشروط بر اینکه بانک مرکزی بتواند از ابزار نرخ بهره به درستی استفاده کند. نرخ بهره مثل چاقوی جراحی است و اگر بلد نباشید چطور از این چاقو استفاده کنید ممکن است ضررهای آن بیشتر از منافعی که جلوه کند. استفاده از نرخ بهره به عنوان یک متغیر سیاستی، مقدماتی دارد که بانک مرکزی باید آن را فراهم کند؛ در غیر این صورت، ممکن است افزایش نرخ بهره مشکل‌آفرین هم باشد.

این اقتصاددان درباره مقدمات استفاده مطلوب از ابزار نرخ بهره در کنترل تورم می‌گوید: نرخ‌های دستوری بهره بانک‌ها حذف و یا تعدیل شوند. مقررات احتیاطی بانک‌ها نیز باید خیلی جدی‌تر و با دقت بیشتری اعمال شوند. اگر بانک مرکزی در مورد اجرای مقررات احتیاطی بانک‌ها سختگیرانه عمل کند و بانک‌ها را ملزم کند به شکل سالم رفتار کنند، خطرات افزایش نرخ بهره در اقتصاد کاهش پیدا می‌کند و منافع آن که کنترل تورم است، بروز پیدا می‌کند؛ اما اگر بانک مرکزی نداند چطور این سیاست را اجرا کند، اجرای آن می‌تواند تبعات منفی داشته باشد. به عقیده «ندری»، بهترین کاری که بانک مرکزی می‌تواند در کوتاه‌مدت برای کنترل تورم انجام دهد، این است که به کمک متخصصان و افراد مطلع و دارای دانش پولی، کانال اثرگذاری نرخ بهره در اقتصاد را فعال کند. البته اینطور نیست که اگر امروز کانال نرخ بهره را فعال کنند بلافاصله اثر آن در اقتصاد دیده شود و این امری زمانبر است. به نظر می‌رسد تصمیمی که بانک مرکزی در رابطه با افزایش نرخ‌های بهره می‌گیرد، تصمیم درستی است. اگر مسئولان فعلی بانک مرکزی، دانش و تخصص کافی برای اجرای آن را ندارند باید افراد جدیدی که تخصص دارند را برای انجام آن پیدا کنند.

تبعیض قانونی در ۱۷۸ کشور جهان، جلوی مشارکت اقتصادی زنان را می‌گیرد

مشارکت زنان در اقتصاد ۲۰۲۲

آفریقا و جنوب صحرای آفریقا به‌رغم دارا بودن کمترین امتیاز، در سال قبل بیشترین پیشرفت را در شاخص دارا بوده‌اند. همچنین از ۳۹ کشور با امتیاز شاخص بالاتر از ۹۰، تعداد ۲۸ اقتصاد در گروه اقتصادهای با درآمد بالای عضو سازمان همکاری و توسعه اقتصادی (OECD) قرار دارند، هفت کشور در منطقه اروپا و آسیای مرکزی، دو کشور در منطقه شرق آسیا و اقیانوس آرام و دو کشور در منطقه آمریکای لاتین و کارائیب هستند. هیچ اقتصادی در منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا، آسیای جنوبی یا صحرای آفریقا نیز امتیاز ۹۰ یا بالاتر را کسب نکرده است.

ایران جزو ۵ اقتصاد آخر

اقتصادها در سال گذشته در تمام سطوح درآمدی به سمت برابری جنسیتی قانونی حرکت کردند، با این حال، میزان پیشرفت‌ها متفاوت بوده است. اقتصادهای با درآمد بالاتر از متوسط، بیش از همه میانگین امتیاز خود را بهبود بخشیده‌اند و شش کشور، ۱۵ تغییر قانونی را تصویب کردند. هفت اقتصاد با درآمد پایین‌تر از متوسط نیز اصلاحاتی انجام دادند و میانگین امتیاز این گروه را از ۶۹.۸ به ۷۰.۳ رسانده‌اند. میانگین امتیاز این گروه فقط ۰.۱ واحد افزایش یافته است. شکاف در میانگین امتیاز بین اقتصادهای پردرآمد و کم‌درآمد حدود ۲۰.۸ واحد امتیاز است. وظایف والدین و دستمزد، دو معیاری هستند که اغلب کشورها در آنها عملکرد ضعیفی داشته‌اند. میانگین مدت مرخصی پدران در زمان تولد فرزند فقط یک هفته است و تنها سه کشور مرخصی یکسانی به مادران و پدران می‌دهند. در ۹۵ اقتصاد، حقوق و دستمزد برابر با مردان برای زنان تضمین نشده است. در ۸۶ اقتصاد، تنها ۱۲ کشور از جمله بلژیک، کانادا، دانمارک، فرانسه، یونان، ايسلند، ایرلند، لتونی، لوکزامبورگ، پرتغال، اسپانیا و سوئد که همگی عضو OECD هستند، امتیاز ۱۰۰ را کسب کرده‌اند؛ یعنی در این کشورها زنان در هر هشت حوزه مرتبط با شاخص شامل بویایی، محل کار، دستمزد، ازدواج، وظایف والدین، کارآفرینی، دارایی و بازنشستگی از جایگاه قانونی برابری با مردان برخوردارند. ۲۳ اقتصاد نیز برابری جنسیتی را در اولویت برنامه‌های ملی خود قرار دادند و قوانین خود را با وجود همه‌گیری کووید-۱۹ اصلاح کردند. مناطق خاورمیانه و شمال

«محل کار»، «دستمزد»، «ازدواج»، «وظایف والدین»، «کارآفرینی»، «دارایی» و «بازنشستگی»، زنان در تعامل با قانون در زندگی و شغل خود با مشکل مواجهند. چه یک جوان ۲۵ ساله اولین شغل خود را شروع کند، چه مادری که کار مراقبت از فرزندان خود را انجام می‌دهد و چه زنی در آستانه بازنشستگی، این هشت معیار، مسیرهایی را که قوانین در طول زندگی کاری زنان بر آنها تأثیر می‌گذارد، نشان می‌دهد. این معیارها براساس ارتباط آنها با مولفه‌های توانمندسازی اقتصادی زنان و از طریق مشاوره با کارشناسان و الهام از چارچوب‌های حقوقی بین‌المللی انتخاب شده‌اند: «ارایی»، تفاوت‌های جنسیتی در اموال و ارث را در نظر می‌گیرد؛ «وظایف والدین»، قوانین موثر بر کار زنان پس از مادر شدن را بررسی می‌کند؛ «دستمزد»، قوانین و مقررات اثرگذار بر دستمزد زنان را اندازه‌گیری می‌کند؛ «بویایی»، محدودیت‌های حرکت را بررسی می‌کند؛ «بازنشستگی»، قوانین مربوط به میزان مستمری زنان را بررسی می‌کند؛ «کارآفرینی»، محدودیت‌های راه‌اندازی و تداوم کسب‌وکار را بررسی می‌کند؛ «ازدواج»، محدودیت‌های قانونی مربوط به ازدواج را بررسی می‌کند و «محل کار»، قوانینی را که بر تصمیم‌گیری زنان در انتخاب محل کار تأثیر می‌گذارد، تجزیه و تحلیل می‌کند.

جغرافیای مشارکت اقتصادی زنان

شاخص «زنان، کسب‌وکار و قانون» براساس بازخورد بیش از ۲ هزار پاسخ‌دهنده با تخصص‌هایی در حوزه‌های خانواده، کار و حقوق جزا، از جمله وکلای قضات، دانشگاهیان و اعضای سازمان‌های جامعه مدنی که در زمینه مسائل جنسیتی فعالیت می‌کنند، تولید شده است. گزارش «زنان، کسب‌وکار و قانون ۲۰۲۲» مبتنی بر اطلاعات مرتبط با اصلاحاتی است که در سطح کشورها در بازه زمانی اکتبر ۲۰۲۰ تا اکتبر ۲۰۲۱ اتفاق افتاده است. میانگین امتیاز جهانی شاخص برای سال ۲۰۲۱ میلادی به ۷۶.۵ از ۱۰۰ رسیده که نیم امتیاز بیشتر از سال ۲۰۲۰ است. این امر به آن معناست که ۲.۴ میلیارد نفر از جمعیت زنان در سن کار، فرصت اقتصادی برابری با مردان ندارند و در ۱۷۸ کشور موانع قانونی وجود دارد که مانع مشارکت کامل اقتصادی زنان می‌شود؛ تنها ۱۲ کشور از جمله بلژیک، کانادا، دانمارک، فرانسه، یونان، ايسلند، ایرلند، لتونی، لوکزامبورگ، پرتغال، اسپانیا و سوئد که همگی عضو OECD هستند، امتیاز ۱۰۰ را کسب کرده‌اند؛ یعنی در این کشورها زنان در هر هشت حوزه مرتبط با شاخص شامل بویایی، محل کار، دستمزد، ازدواج، وظایف والدین، کارآفرینی، دارایی و بازنشستگی از جایگاه قانونی برابری با مردان برخوردارند. ۲۳ اقتصاد نیز برابری جنسیتی را در اولویت برنامه‌های ملی خود قرار دادند و قوانین خود را با وجود همه‌گیری کووید-۱۹ اصلاح کردند. مناطق خاورمیانه و شمال

کدام کشورها بیشترین و کمترین تورم را دارند؟

چشم‌انداز کاهشی تورم

در همین حال، سه عامل در تحلیل‌های اقتصادی به عنوان عوامل تهدیدکننده آینده اقتصادی جهان مطرح می‌شوند که می‌توانند در سال ۲۰۲۳ تغییر وضعیت دهند. حمله روسیه به اوکراین، تشدید نرخ بهره تهاجمی فدرال رزرو و سیاست «کووید صفر» و بحران مستغلات در چین، از جمله عوامل نگران‌کننده اصلی در این سال به شمار می‌رود. به نظر می‌رسد که چین با عقب‌نشینی نسبی، تصمیم به بازگشایی دوباره اقتصاد خود گرفته، افزایش نرخ بهره متوقف شده و حتی کاهش خواهد یافت و البته هنوز بحران جنگ در اوکراین به جایی نرسیده است.

در این میان، برآوردهای تورمی صورت گرفته در ماه اکتبر ۲۰۲۲ نشان می‌دهد که آرژانتین با ثبت تورم ۸۸ درصدی، بدترین عملکرد را در میان کشورهای منتخب داشته و پس از آن ترکیه با ۸۵.۵ درصد در رتبه دوم قرار گرفته است. اقتصاد ایران در این مدت براساس آمارهای مهرماه، تورم نقطه به نقطه ۴۸ درصدی داشته و در رده سوم قرار گرفته است. پاکستان با ۲۶ درصد، لهستان با ۱۷ درصد و روسیه، شیلی و ازبکستان نیز با تورم ۱۲ درصدی در رده‌های بعدی قرار دارند. همچنین میانگین تورم در منطقه یورو حدود ۱۰ درصد اعلام شده است. در میان کشورهای کمترین تورم را دارند، چین با ۲.۱ درصد در صدر قرار گرفته و پس از آن عمان با ۲.۴ درصد، عربستان سعودی با ۳ درصد، عراق با ۴.۲ درصد و قطر با ۵ درصد قرار در رتبه‌های بعدی ایستاده‌اند. تورم آمریکا نیز در همین مدت ۷.۷ درصد ارزیابی شده است.

تورم مهمان ناخوانده هر اقتصادی است. بانک‌های مرکزی جهان همیشه مشغول نبردی بی‌پایان با غول بی‌شمار و دم تورم هستند. ابزار اصلی سیاستگذار پولی نه برای شکست بلکه مهار و کنترل نرخ تورم، تنظیم نرخ بهره است، اما افزایش نرخ بهره یک چاقوی دوله است و استفاده نادرست و دستکاری ناموفق نرخ بهره می‌تواند آسیب‌های جبران‌ناپذیری برای اقتصاد یک کشور به همراه داشته باشد.

پس از سیاست‌های حمایتی دولت‌ها در بحران کرونا و تزریق فزاینده پول به اقتصادها برای حمایت از خانوارها و کسب و کارها در مقابل رکود اقتصادی ناشی از شیوع کرونا، نرخ تورم جهانی افزایش یافت. در واقع، به دنبال سیاست‌های انبساطی بانک‌های مرکزی در همه‌گیری کووید-۱۹ و تزریق نامحدود پول به اقتصادهای سراسر دنیا، بسیاری از کارشناسان در همان زمان پیش‌بینی می‌کردند که این روند به افزایش تورم منتهی خواهد شد و موعد آن تنها به زمان بازگشایی اقتصادها و رفع محدودیت‌های کرونایی بستگی خواهد داشت؛ پیش‌بینی‌ای که البته رنگ واقعیت به خود گرفت و رکورد ۴۰ ساله تورم در آمریکا و اروپا را شکست. این موج تورمی تنها به آمریکا محدود نشد و اقتصادهای بزرگ جهان نیز به این مسئله دچار شدند. در چنین شرایطی بانک‌های مرکزی به مبارزه با تورم رفته و سیاست‌های انقباضی را در دستور کار خود قرار دادند، به طوری که بیش از ۵۰ بانک مرکزی در سال ۲۰۲۲ میلادی، نرخ بهره سیاستی خود را به منظور مقابله با تورم افزایش دادند.

حمل و نقل ریلی

اکنون زمان مناسبی برای خرید سکه و طلا است؟

سبز پوشی سکه در پایان پاییز

سکه در رالی پاییزی بازارها بیشترین بازدهی را به دست آورد و روند قیمت‌ها در بازار سکه و طلا با ورود به فصل زمستان همچنان صعودی است. سوال این است که آیا هم‌اکنون زمان مناسبی برای خرید سکه و طلا است؟ در پاسخ به این سوال، رئیس اتحادیه طلا و جواهر تهران به مردم توصیه می‌کند که فعلا از ورود به بازار سکه و طلا خودداری کنند و معاملات خود را به زمان ثبات یک ماهه (یک ماه پس از ثبات قیمت‌ها) موکول نمایند.

«نادر بذرافشان» در مورد وضعیت بازار سکه و طلا در هفته پایانی آذرماه به ایسنا می‌گوید: در هفته‌ای که گذشت، در بازارهای جهانی شاهد کاهش هفت دلاری اونس طلا بودیم، اما بازار داخلی سکه و طلا همچنان روند صعودی خود را ادامه داد. این روند رشد قیمت‌ها تنها تحت تاثیر افزایش نرخ ارز شکل گرفته و عامل تقاضا تاثیر چندانی نداشته است؛ چراکه طبق روال روزهای پایانی هر ماه، از میزان تقاضا کاسته می‌شود و این هفته هم تقاضایی که بتوان از آن به‌عنوان تقاضای کاذب بر قیمت‌ها تاثیرگذار باشد، ایجاد نشد. به گفته «بذرافشان»، سکه و همچنین طلا (مثقال طلای ۱۷ عیار و گرم طلای ۱۸ عیار) افزایش قیمت را در این هفته تجربه کردند اما ربع سکه و سکه‌های گرمی نسبت به ابتدای هفته کاهش شدند. البته که حساب این دو قطعه بیش از حد بوده که کمی از آن تخلیه شد. علت کاهش قیمت و کاهش حساب این دو قطعه سکه علی‌رغم افزایش قیمت سایر قطعات سکه و مصنوعات طلا، کاهش تقاضا بوده است. در هفته‌های گذشته ۲ تا ۵ درصد نوسان افزایشی دیده شد که تحت تاثیر نوسان اونس جهانی، نوسان نرخ ارز و خبرهای سیاسی و اقتصادی در جهان طبیعی بود، اما در یک هفته اخیر، تقاضای کاذب دیده نشد و حتی می‌توان گفت که در روزهای پایانی هفته، ۲ تا ۳ درصد کاهش

تقاضا شکل گرفت. رئیس اتحادیه طلا و جواهر تهران با اشاره به نوع مدیریت بانک مرکزی ادامه می‌دهد: در رابطه با مدیریت بانک مرکزی که صحبت‌هایی شده بود تا بازار ارز و قیمت اوراق سکه تا حدودی مدیریت شوند، متأسفانه هنوز اتفاق نیفتاده و وعده‌ها محقق نشده‌اند. بر همین اساس، نوسان افزایش نرخ ارز سبب شد که بازار سکه و طلا نیز دچار التهاب افزایشی باشد. نقش اصلی برعهده دولت و سیاست‌هایی است که برای کنترل بازار و کاهش قیمت‌ها اتخاذ می‌شود. مردم در حال حاضر نگران از نوسان‌های فعلی و ادامه‌دار شدن یا نشدن افزایش قیمت‌ها هستند. به اعتقاد بنده، افزایش قیمت‌ها به اوج خود رسیده و توصیه ما این است که فعلا مردم سعی کنند به این بازارها ورود نکنند و منتظر اجرای سیاست‌ها و مدیریت بانک مرکزی در رابطه با نرخ ارز و تاثیر آن بر بازارهای داخلی و همچنین کاهش و ثبات نرخ ارز باشند. افزایش‌های فعلی کاذب هستند که بایستی کاهش پیدا کنند و احتمال این کاهش وجود دارد.

«بذرافشان» با پیش‌بینی کاهش قیمت‌ها در بازار سکه و طلا می‌افزاید: نقش اصلی در کاهش قیمت‌ها را بانک مرکزی ایفا می‌کند تا در هفته‌های آینده شاهد کاهش و ثبات قیمت‌ها باشیم که به اعتقاد بنده، این اتفاق خواهد افتاد؛ لذا توصیه می‌کنیم مردم در اوج قیمت‌ها (که اکنون است) به بازار ورود نکنند تا متحمل زیان و آسیب‌هاوندی مالی، آن هم در شرایط کنونی اقتصاد و تورم‌ها نشوند؛ چراکه تجربه گذشته ثابت کرده زمانی که قیمت‌ها به اوج می‌رسد، مجدد کاهش صورت خواهد گرفت و افرادی که ورود کرده بودند، دچار آسیب می‌شوند. بهترین زمان برای انجام معاملات، زمانی است که قیمت‌ها به ثبات نسبی رسیده‌اند، آن هم پس از گذشت یک ماه که بازار تعادل خود را کسب کرده.

این مقام صنفی درباره آخرین قیمت سکه و طلا و تغییرات هفتگی آن می‌گوید: سکه تمام طرح جدید در روزهای پایانی هفته، نوسان خاصی نداشت اما در طول هفته در مجموع ۱۰۰ هزار تومان افزایش را تجربه کرد و در آخرین معاملات هفته گذشته (پنجشنبه) ۱۹ میلیون و ۳۰۰ هزار تومان معامله شد. هر قطعه سکه تمام طرح قدیم نیز با ۱۵۰ هزار تومان افزایش نسبت به ابتدای هفته ۱۸ میلیون و ۴۵۰ هزار تومان در پایان هفته قیمت خورد. نیم سکه با ۲۰۰ هزار تومان افزایش در آخرین معاملات به ۱۱ میلیون و ۹۵۰ هزار تومان رسید. همانطور که اشاره شد، حساب ربع سکه و سکه‌های یک گرمی در این هفته کمی تخلیه شده و بر همین اساس قیمت این دو قطعه از سکه‌ها کاهش یافته است. در این هفته ربع سکه ۳۰۰ هزار تومان و سکه‌های گرمی ۲۰۰ هزار تومان (سکه‌های یک گرمی) در آخرین معاملات هفته تعیین قیمت شدند. همچنین هر مثقال طلای ۱۷ عیار با ۱۵۰ هزار تومان افزایش قیمت به ۷ میلیون و ۷۹۵ هزار تومان رسید و هر گرم طلای ۱۸ عیار با ۳۵ هزار تومان افزایش نسبت به ابتدای هفته با رقم یک میلیون و ۷۹۸ هزار تومان دادوستد شد. آخرین قیمت ثبت شده برای هر اونس طلای جهانی ۱۸۱۹ دلار است. رئیس اتحادیه طلا و جواهر تهران در پایان در رابطه با وضعیت فعلی حساب سکه می‌افزاید: حساب سکه که در ابتدای هفته یک میلیون و ۷۰۰ هزار تومان بود و تا یک میلیون و ۵۰۰ هزار تومان هم کاهش یافت در حال حاضر در محدوده یک میلیون و ۶۰۰ هزار تومان قرار دارد و نسبت به هفته‌های گذشته، کمی کمتر شده اما همچنان بزرگ است. این در حالی است که اگر سکه حساب نداشت، قیمت هر قطعه سکه در حدود ۱۷ میلیون و ۷۰۰ الی ۸۰۰ هزار تومان بود.

خاص را در پی داشته باشد. در واقع، با افزایش میانگین سنی جمعیت در کشورهای پیشرفته و حرکت به سمت بازنشستگی بیشتر نیروی کار، رشد اقتصادی اهمیت کمتری پیدا کرده است؛ زیرا رشد اقتصادی برای کارگران و کارمندی اهمیت دارد که در سن کار قرار دارند، اما بازنشستگان از آنجا که در هر صورت حقوق و مزایای مشخصی دریافت می‌کنند، اهمیت چندانی به رشد اقتصادی نمی‌دهند. در عوض این گروه با توجه به ترجیحات زمانی خود، سیاست‌های بازتوزیعی را که بر توزیع اقتصادی تاکید دارد، بیشتر می‌پسندند. تحلیل‌های «کونومیسیت» از مانیفست‌های سیاسی نشان می‌دهد که احساسات ضد رشد اقتصادی در وعده‌های کاندیداهای سیاسی از دهه ۱۹۸۰ حدود ۶۰ درصد افزایش پیدا کرده است. دولت‌های رفاه به جای سرمایه‌گذاری در زیرساخت‌های تقویت‌کننده رشد اقتصادی یا رشد کودکان خردسال، بر تامین حقوق بازنشستگی و مراقبت‌های بهداشتی برای سالمندان متمرکز شده‌اند. به عبارت بهتر، حمایت از اصلاحات افزایش‌دهنده رشد کاهش یافته است.

مانع سیاست بر سر راه رشد

رهبران امروز کشورهای غربی، دولت‌گراترین افرادی هستند که در چند دهه اخیر در این مسندها حضور داشته‌اند. به عنوان مثال، دولت آمریکا تنها در سال گذشته ۱۲ هزار قانون جدید وضع کرده است. به نظر می‌رسد سیاستمداران فعلی بر این باورند که سیاست صنعتی، حمایت‌گرایی و کمک‌های مالی، راه موفقیت اقتصادی است. این مهم تا اندازه زیادی به این باور غلط برمی‌گردد که سرمایه‌داری لیبرال یا تجارت آزاد، مقصر کاهش رشد اقتصادی است. نگرانی‌های زیست محیطی نیز این وضعیت را تشدید می‌کند. با این وجود، به نظر می‌رسد راه خروج از این وضعیت از نقطه مقابل این رویکرد می‌گذرد. در واقع، کاهش و پیری جمعیت به این معنات که اصلاحات لیبرال و سیاست‌های تقویت‌کننده رشد اقتصادی، از همیشه حیاتی‌تر است. البته گفتنی است که این اقدامات، نرخ‌های رشد سرسام‌آور اواخر قرن بیستم را باز نمی‌گرداند.

اما پذیرش تجارت آزاد، کاهش قوانین ساختارمندی، اصلاح پروتکل‌های مهاجرتی و سازگار کردن سیستم‌های مالیاتی برای سرمایه‌گذاری تجاری ممکن است نیم درصد یا بیشتر به رشد سالانه هر نفر اضافه کند. این میزان رشد اقتصادی، رأی‌دهندگان را به هیجان نمی‌آورد، اما رشد امروز به حدی پایین است که هر ذره پیشرفت مهم است و به مرور زمان به تقویت اقتصاد منتهی خواهد شد. «رپرت لوکاس»، برنده جایزه نوبل درباره اهمیت رشد اقتصادی می‌نویسد: «هنگامی که به رشد فکر می‌کنید، فکر کردن به دیگر چیزها سخت می‌شود».

سیاستمداران کشورهای ثروتمند چگونه از رشد اقتصادی غفلت می‌کنند؟

چشم‌پوشی از رشد اقتصادی

فرصت امروز؛ چرا سیاستمداران جوامع ثروتمند جهان از رشد اقتصادی چشم‌پوشی می‌کنند؟ این پرسشی است که هفته‌نامه «کونومیسیت» در شماره این هفته خود مطرح کرده و می‌گوید: سیاستمداران کشورهای ثروتمند حتی زمانی که می‌گویند رفاه بیشتری می‌خواهند، طوری رفتار می‌کنند که گویی نمی‌خواهند. «کونومیسیت» با اعلام زنگ خطر کاهش بلندمدت رشد اقتصادی، رویکرد جدید سیاستمداران جوامع ثروتمند را نقد کرده و می‌نویسد: چشم‌انداز رکود بر اقتصاد جهانی در حالی سایه افکنده که چالش‌های کشورهای ثروتمند بر سر راه رشد اقتصادی همچنان باقی است، چنانکه نرخ رشد اقتصادی در بازه بلندمدت به طور نگران‌کننده‌ای کاهش یافته است. براساس آمارها بین سال‌های ۱۹۸۰ تا ۲۰۰۰، تولید ناخالص داخلی به ازای هر نفر به طور میانگین سالانه ۲،۲۵ درصد رشد کرده؛ در حالی که از آن زمان تاکنون سرعت رشد به ۱،۱ درصد کاهش یافته است. به عقیده نویسندگان «کونومیسیت»، اگرچه بخش عمده این موضوع به پیتر شدن جمعیت برمی‌گردد، اما نقش سیاستمداران در آهستگی رشد اقتصادی را نمی‌توان نادیده گرفت. در حالی که پیری جمعیت، کشورهای غربی را در مسیر کاهش جمعیت قرار می‌دهد، طبیعی است که سیاست‌های تقویت‌کننده رشد اقتصادی در این دوران از ارزش حیاتی برخوردار است؛ چراکه سرعت رشد اقتصادی به حدی کاهش یافته که هر میزان رشد، ولو کم برای اقتصاد حائز اهمیت است. اگر دموکراسی‌های ثروتمند غربی به سیاست‌های تقویت رشد اقتصادی روی نیاورند، به نظر می‌رسد که نشاط اقتصادی خود را از دست می‌دهند و در صحنه جهانی وزن کمتری پیدا می‌کنند.

دوران طلایی رشد اقتصادی

احیای رشد اقتصادی به طور نگران‌کننده‌ای از اولویت‌های سیاستمداران حذف شده است. در حالی که نرخ رشد اقتصادی در عصر پساکرونا به دلیل سیاست‌های انقباضی و ضد تورمی بانک‌های مرکزی اقتصادهای پیشرفته کاهش یافته است، به نظر می‌رسد کشورهای ثروتمند غربی با مشکلات به مراتب جدی‌تری مواجه هستند؛ چراکه نرخ رشد بلندمدت به شکل قابل توجهی کاهش پیدا کرده و می‌تواند به مشکلات متعددی در اقتصادهای پیشرفته منجر شود. چنین وضعیتی به کاهش استانداردهای زندگی می‌انجامد و شرایط را برای جولان دادن سیاستمداران پوپولیست مهیا می‌کند. برای آنکه درک بهتری از مسئله کاهش رشد داشته باشیم، آمارها نشان می‌دهد بین سال‌های ۱۹۸۰ تا ۲۰۰۰، تولید ناخالص داخلی به ازای هر نفر در کشورهای پیشرفته سالانه ۲،۲۵ درصد رشد کرده و از آن سال ۲۰۰۰ تاکنون این رقم به ۱،۱ درصد کاهش یافته است.

رفتارشناسی معامله‌گران مسکن در فصل پاییز نشان می‌دهد

۲ فاز متفاوت در بازار مسکن پایتخت

رسیده است. تعداد معاملات مسکن نیز به گفته مرکز آمار به ۷ هزار و ۴۰۰ فقره رسیده که در مقایسه با ماه رکودی مهر حاکی از رشد بیش از ۵۰ درصدی است.

نکته عجیب در گزارش مرکز آمار روند متفاوت قیمت‌ها در دو منطقه لوکس‌نشین تهران یعنی مناطق یک و سه است. با وجود اینکه در آبان ماه، تورم ماهانه کل شهر تهران ۵ درصد بوده، اما متوسط قیمت املاک منطقه یک با ریزش حدود ۲ درصدی از مرز ۱۰۰ میلیون تومان به ۹۶،۷ میلیون تومان رسیده است. همچنین در منطقه ۳ پایتخت که دومین منطقه گران‌قیمت تهران به حساب می‌آید، قیمت‌ها نوسان خاصی نداشته و افت ۰،۱ درصدی را ثبت کرده است. افت قیمت مسکن در این دو منطقه لوکس‌نشین تهران در شرایطی رخ داده است که برخی از مناطق به اصطلاح مصرفی، جهش قیمت‌های عجیبی را تجربه کرده‌اند. برای نمونه متوسط قیمت‌ها در منطقه ۱۲ به عنوان یکی از مناطق متوسط شهر تهران نزدیک به ۱۹ درصد رشد داشته است. در مناطق ۹ و ۱۶ نیز که جزو مناطق نسبتاً ارزان‌تر شهر تهران محسوب می‌شوند، در ماه آبان تورم‌های ۸،۵ درصد و ۷،۵ درصد را شاهد بوده‌ایم. همچنین براساس داده‌های مرکز آمار در ماه آبان متوسط قیمت مسکن در منطقه ۲۲ حدود ۲۸ درصد رشد داشته است. البته به نظر می‌رسد این عدد عجیب بیشتر به دلیل ایرادات آماری باشد؛ چراکه متوسط قیمت در این منطقه در شهریورماه متری ۴۷ میلیون تومان بوده که در مهرماه به متری ۴۹

قیمت هر متر خانه در تهران طی آبان ماه ۱۴۰۱ در حالی به ۴۶ میلیون و ۷۰۰ هزار تومان رسید که نسبت به ماه قبل یعنی مهرماه، رشد ۳ میلیون تومانی را نشان می‌دهد. حجم معاملات مسکن نیز طبق گزارش بانک مرکزی به ۸ هزار فقره رسید که نسبت به ماه قبل و ماه مشابه سال قبل به ترتیب ۴۷،۸ درصد و ۹،۶ درصد رشد داشته است، اما در ماهی که متوسط قیمت مسکن پایتخت، متری ۳ میلیون تومان افزایش داشته است، قیمت مسکن در منطقه یک با ریزش ۳ میلیون تومانی مواجه شده و در دیگر منطقه لوکس‌نشین تهران یعنی منطقه ۳ نیز بدون تغییر بوده است.

مرکز آمار ایران سرانجام با تاخیر زیاد، گزارش تحولات بازار مسکن تهران در آبان ماه را منتشر کرد که نسبت به گزارش بانک مرکزی، همچون ماه‌های گذشته تفاوت‌هایی دارد. براساس گزارش مرکز آمار، تورم ماهانه مسکن تهران در آبان به ۵ درصد رسیده و این در حالی است که طبق اعلام بانک مرکزی، متوسط قیمت حسابی مسکن در این ماه ۶،۸ درصد افزایش یافته است، اما در حالی تورم ماهانه مسکن براساس شاخص مرکز آمار به ۵ درصد رسیده که در مهرماه این عدد منفی ۰،۱ درصد محاسبه شده است؛ آنچه از تغییر جدی جو بازار مسکن در آبان و بازه یک ماهه حکایت دارد. در حالی که بانک مرکزی، میانگین قیمت هر متر خانه را ۴۶،۷ میلیون تومان اعلام کرده، متوسط قیمت وزنی هر متر مربع مسکن در تهران به گفته مرکز آمار ایران به مرز ۴۸ میلیون تومان

